

Vroedmeesterpad zet tanden in soortgenoot

Klein, gedrongen, bijzondere pupillen, welluidend roepend en zeer zeldzaam: de prachtige padachtige kikker genaamd vroedmeesterpad. De soort heeft het niet gemakkelijk in zijn voortbestaan en staat op de nationale Rode Lijst te boek als 'kwetsbaar'. De vroedmeesterpadvrouw, in tegenstelling tot de meeste andere amfibieën, legt relatief weinig eitjes. Het

is de broedzorg van haar partner die bijzonder is, gericht op het vergroten van de overlevingskansen van de nakomelingen. Meteen na de paring en eiafzet wikkelt het mannetje het eisnoer om zijn achterpoten en draagt het gedurende een aantal weken met zich mee. Een veilige schuilplaats met relatieve hoge vochtigheid (in combinatie met benutting

van dauw, regen en het besprenkelen met eigen urine), die zich dichtbij de waterplaats bevindt, zijn voorwaarden voor een gunstige ontwikkeling van de eitjes. Vlak voordat de larven uitkomen brengt het mannetje de eisnoeren naar het water. Een secuur klusje want de rijping van de eitjes is bepalend voor de tewaterlating. De vroedmeesterpadman kan 'daten' met meerdere vrouwtjes. Wel is het zaak dit in dezelfde periode te doen om verschil in rijpingstijd, en dus de tewaterlating, te voorkomen. Na alle zorg en toewijding is het in de periode erna dat veel larven en/of gemetamorfoseerde juvenielen de dood vinden. Predators in de aquatische fase zijn onder andere amfibieën als kikkers en watersalamanders, vissen en insecten als rugzwemmers of bootsmannetjes. Maar ook reeds verder ontwikkelde vroedmeesterpadlarven: kannibalisme is niet vreemd. Er kunnen diverse redenen aan dit gedrag ten grondslag liggen zoals populatiegrootte in verhouding tot voortplantingswater, voedseltekort, of het gedurende de metamorfose veranderende spijsverteringskanaal en voedingsgedrag: in het water gaat het van planteneter naar carnivoor/insecteneter.

Gezien is dat vroedmeesterpadlarven zich tegoed doen aan de rijpe eitjes die door het mannetje in het water worden gebracht. Onderzoek heeft aangetoond dat bij de gifkikker (*Ranitomeya variabilis*) kannibalisme aan het mannelijk geslacht van de kikkervisjes voorbehouden is. Kikkervisbroertjes en -zusjes worden na uitkomst door hun ouders gescheiden of in dezelfde poeltje gebracht. Veiligheid en niet ten prooi te vallen aan kannibalisme, wordt gezocht bij de ouders: op de rug van de ouders die de poel weer verlaten. Ook is er mogelijk sprake van bedelgedrag door de kikkervisjes bij hun ouders. Of bijvoorbeeld dit laatste ook het geval is bij de vroedmeesterpad? We weten nog heel veel niet.

Zichtwaarnemingen: kannibalisme van larf bij dode juveniel (onder) en een larf die aan een eitje knabbelt (boven).

Tekst en foto's: Ingrid den Boer